

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРАКТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

PHILOLOGY

УДК 81'243

А 43

Актуальні проблеми сучасної іноземної філології: Студентський науковий вісник. Рівне: РДГУ. 2021. 219 с.

Редакційна колегія:

Ніколайчук Г.І., кандидат педагогічних наук, доцент, декан філологічного факультету, РДГУ.

Михальчук Н.О., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови, РДГУ;

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови, РДГУ.

Рецензент:

Воробйова Л.М., кандидат філологічних наук, професор кафедри теорії та історії світової літератури РДГУ.

Упорядник випуску:

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови, РДГУ.

Розглянуто й затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови РДГУ (протокол № 2 від 03.02.2021 р.).

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 27.02.2021 р.).

(с) РДГУ, 2021

3. Кобышева А.В. Современные методы обучения английскому языку. Москва: Театр Системс, 2005. 176 с.
4. Ляховицкий М.В. Методика преподавания иностранных языков: учебное пособие филологических факультетов вузов. Москва: Высшая школа, 1981. 159 с.
5. Мишанська Л.Л. Методичні рекомендації щодо навчання монологічного мовлення учнів 6 класу. *Англійська мова та література*. 2004. №1. С. 15-16.

Науковий керівник: докт. психол. наук, професор кафедри практики англійської мови Михальчук Н.О.

Мазурова А.В.

Рівненський державний гуманітарний університет

Рівне

ДОМАШНЄ ЧИТАННЯ ЯК РІЗНОВИД САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Одним із важливих завдань сучасної школи є розвиток самостійності учнів, що виявляється у навичках самоорганізації, самоосвіти та самовиховання. Самостійна робота дає можливість підвищити ефективність навчання іноземної мови, змотивувати до пізнавальної діяльності, а також підвищити відповідальність учнів за навчання.

Самостійна робота в методиці навчання іноземної мови – це особливий вид навчальної діяльності, який відбувається за межами безпосередньої участі вчителя. Це організована вчителем активна діяльність учнів, що спрямована на виконання поставленої дидактичної мети, у спеціально призначений для цього

час, а саме: на пошук знань, їх осмислення, закріплення, формування, розвиток вмінь та навичок, узагальнення і систематизацію знань [5].

Теоретичні питання організації самостійної роботи студентів висвітлені в працях багатьох науковців: Ю. Бабанського, Б. Єсіпов, О. Діброва, О. Леонтєва, Л. Паламар, Т. Шамова та іншими. Проте сьогодні вчителі різними способами намагаються заохотити учнів вивчати англійську мову та змотивувати їх до самостійної діяльності. На думку науковців С. Фоломкіної, З. М. Цветкової, В. Цетлін домашнє читання іноземної літератури на уроках іноземної мови в загальноосвітній школі має бути невід'ємним, рівноцінним компонентом уроку. Однак, сьогодні постає проблема ефективної організації домашнього читання в умовах дистанційного навчання та підвищення відповідальності учнів за своє навчання.

Мета даної статті полягає в тому, щоб визначити особливості домашнього читання з англійської мови та його організації у процесі дистанційного навчання.

Проблема активізації пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення іноземної мови набуває зараз все більш актуального значення. Домашнє читання є одним із видів самостійної роботи, який спрямований розширити світогляд та розвинути творче мислення учнів. Використання різноманітних книжок, статей, літературних творів дозволяє не тільки перетворити процес вивчення мови в цікаву, захоплюючу діяльність, але й допомагає учням ознайомитися з сучасними реаліями іноземних країн, простежити стильову різноманітність та експресивний потенціал. Читаючи текст, учень повторює звуки, букви, слова і граматику іноземної мови, запам'ятовує написання слів, значення словосполучень, і, таким чином, вдосконалює свої знання іноземної мови [3, 24].

Розрізняють два підходи до домашнього читання: формально-мовний та змістовно-мовленнєвий. Перший підхід розглядає текст як джерело розширення мовних знань, переважно лексичних. Тому головною метою домашнього читання за цим підходом є розширення словникового запасу. Відповідно до змістовно-мовленнєвого підходу текст є джерелом інформації та стимулом для спілкування

на занятті, а основною метою домашнього читання – розвиток монологічного та діалогічного мовлення у контексті прочитаного твору [2, 138].

Домашнє читання може виступати як засіб формування і контролю суміжних мовних вмінь та навичок, оскільки, використання читання дозволяє учням оптимізувати процес засвоєння мовного матеріалу за допомогою комунікативно-орієнтовані завдання на контроль лексики і граматики, аудіювання, письма та усної мови; розвиває вміння читати, аналізувати та коментувати прочитане [6, 208].

Методисти та вчителі пропонують багато видів завдань для роботи над текстами. Види робіт залежать від того, яку мету ми ставимо перед домашнім читанням. Якщо це читання заради читання, то завдання будуть зорієнтовані тільки на контроль змісту. Якщо учитель планує обговорення прочитаного, проблеми тексту, то додаються ще й інші види діяльності, щоб учні могли висловити свою думку поступово переходячи від підготовленої до непередготовленої мови.

Дослідник Г. Сказків в організації перевірки домашнього читання виділяє два етапи. Перший етап – аналіз лексикограматичних труднощів тексту, активізація нового лексичного матеріалу та контроль розуміння інформації, закладеної в тексті. Другий етап – творче обговорення змісту прочитаного [6, 210].

Читання оригінальної художньої літератури іноземною мовою сприяє розвитку усної мови, збагачує словниковий запас, знайомить з культурою і літературою країни, мова якої вивчається, розвиває аналітичне мислення. Тому, використання домашнього читання на уроках іноземної мови є важливим компонентом.

Однак читання в оригіналі потребує певного рівня знання мови, тому у такому випадку краще використовувати адаптовану літературу відповідно до рівня учнів.

Підбираючи відповідний текст для читання, вчителю необхідно враховувати певні вимоги, а саме:

- Ідейно-виховна цінність текстів, адже твори повинні сприяти формуванню морально-етичних якостей учнів.
- Пізнавальна цінність текстів, науковість їх змісту. Тексти мають будуватися на фактичному матеріалі про країну та її народ, мова якого вивчається, а також включати відомості з найрізноманітніших галузей знань.
- Відповідність змісту текстів віковим особливостям та інтересам учнів. Твори повинні відповідати інтелектуальному рівню розвитку учнів, задовольняти їх емоційні та пізнавальні запити.
- Інформативність, яка реалізується в забезпеченні учнів новою, цікавою, актуальною та корисною для них інформацією [3, 29-30].

Систематичне та планомірне домашнє читання є важливим джерелом та засобом збільшення лексичного запасу та розвитку навичок усного мовлення учнів. Отож використання дотекстової та післятекстової роботи носять обов'язковий характер на уроках англійської мови як можливість використання домашнього читання для навчання продуктивним видам мовленнєвої діяльності. Питання на перевірку розуміння прочитаного твору роблять акцент на певних деталях і формулюються таким чином, щоб читачеві самому було цікаво знайти відповідь, за необхідності повернувшись до тексту.

В залежності від мети читання та особливостей текстового матеріалу розрізняють наступні стратегії читання:

- 1) прогнозування (*predicting*): передбачення змісту тексту на основі заголовка, обкладинки, ілюстрацій або фонових знань в контексті роботи над текстом;
- 2) моніторинг (*monitoring*): визначення чи читач розуміє зміст прочитаного, в іншому випадку – повторне перечитування з метою повного розуміння;
- 3) підтвердження (*confirming*): знаходження доказів точності попереднього прогнозування;
- 4) поєднання (*connecting*): звернення до попереднього читання, інформації чи досвіду;

5) опитування (*questioning*): постановка питань за змістом тексту, які можуть включати прогнозування чи передбачення щодо кожної частини тексту упродовж читання;

6) швидкий перегляд (*skimming*): читання з метою розуміння загального змісту чи основних ідей прочитаного;

7) уважне, детальне вивчення (*scanning*): читання з метою виявлення конкретної, детальної інформації (наприклад, дати, імена, тощо);

8) розпізнавання (*distinguishing*): виокремлення важливої та несуттєвої другорядної інформації;

9) використання підказок з контексту (*using context clues*): перегляд структури та змісту тексту (ілюстрацій, пунктуації тощо) з метою глибшого розуміння;

10) перефразування та узагальнення (*paraphrasing or summarizing*): використовується упродовж та після прочитання тексту;

11) візуалізація (*visualizing*): створення графічних образів відповідно до прочитаного для кращого розуміння змісту тексту [1, 185-186].

Досить ефективним є синтетичне читання, яке вчить розумінню простих текстів, без застосування аналізу та перекладу. У такому випадку розуміння забезпечуються наступним чином: міцним оволодінням мовним мінімумом, внаслідок чого невелика кількість незнайомих слів вступає в знайоме оточення; вмінням виділити незнайомі слова та зрозуміти їх або на основі контексту, або на основі словотворчого аналізу; вмінням упустити неважливі деталі [5, 207].

За видами жанрів тексти можуть бути художніми, науково-популярними (статті з газет, журналів), а також прагматичними (програми телебачення, оголошення, афіші, меню, вивіски, телефонні довідники, плани міст, розклади руху транспорту тощо).

Традиційно виділяють три етапи у процесі роботи з текстами:

– Дотекстовий етап (Pre-reading).

Мета – змотивувати учнів до прочитання та сприйняття тексту за рахунок активізації фонових знань та досвіду учнів. Важливим етапом є актуалізація вже

відомої учням лексики за темою тексту, а також ознайомлення з новою лексикою, щоб учні могли успішно виконувати завдання. (KWL charts, Eliciting word games, Word spider, Brainstorming, Mind maps тощо).

– Текстовий (While-reading).

Мета – сприйняття та розуміння прочитаного тексту (Skimming, Scanning, Inferring, Matching, Jigsaw reading, Reading puzzles тощо).

– Післятекстовий (Post-reading).

Мета – критичний аналіз тексту, а також допомога студентам використати отримані знання під час читання та інтегрувати їх з іншими мовними навичками. (Discussions, Quiz, Retelling, Character analysis, Writing a paragraph тощо).

В. Фадеєв в організації домашнього читання розрізняє два етапи. Перший етап – читання як процес отримання інформації з тексту. Цей етап є обов'язковим в роботі над будь-яким текстом. Однак, на цьому етапі й повинна закінчуватися робота над більшою частиною текстів, запропонованих учням для самостійного домашнього читання. Другий етап – бесіда на матеріалі домашнього читання. Цей етап роботи має бути вибіркоким і поширюватися тільки на частину найбільш відповідних для мовної практики текстів або їх фрагментів [7, 210].

На думку М. Балакиревої для роботи з книгою потрібно керуватись наступною послідовністю: Vocabulary work (словникова робота), Comprehension (розуміння, усвідомлення), Discussion (обговорення), Writing (письмо) [6, 213]. Є. Беспальчикова вважає, що на середньому етапі уроки домашнього читання вже не припускають безпосередньої роботи над мовними засобами та не містять мовленнєвих вправ.

Тексти для читання іноземною мовою виконують цілий ряд функцій, сприяють успішному оволодінню цією мовою. В методиці виділяють кілька головних функцій іншомовного тексту:

- збагачення і розширення знань/досвіду учнів у різних сферах життя;
- тренування з метою засвоєння лексико-граматичного матеріалу та забезпечення учням вправління в читанні та використанні певного мовного

матеріалу у відповідях на запитання вчителя, у процесі вільного переказу змісту чи в переказі, близькому до тексту;

- розвиток усного мовлення учнів на основі прочитаного тексту (переказ тексту своїми словами, драматизація окремих епізодів, придумування продовження фабули тексту або іншого початку, бесіда за окремими проблемами, які розкриваються в тексті; розвиток смислового сприйняття тексту – його розуміння) [4, 23].

У наш час активно розвивається система дистанційного навчання тому постає питання ефективної організації домашнього читання. Однак, впровадження в навчальний процес сучасних комп'ютерних засобів навчання дає можливість істотно підвищити ефективність домашнього читання і зробити його досить цікавою формою навчання. Існує різноманітна кількість безкоштовних онлайн ресурсів, які допоможуть зацікавити учнів в читанні.

BBC News – найбільш популярний сайт новин у Великобританії, який розміщує новини та репортажі з усього світу. Зазначений ресурс є невичерпним джерелом актуальної автентичної та цікавої інформації, має чітке і зручне планування, оскільки всі статті класифікуються за розділом (бізнес-новини, новини політики, науки, спорту, кіно тощо) та географічним положенням (новини Великобританії, США та Канади, Азії, Європи тощо).

British Council LearnEnglishTeens включає тексти не художньої літератури, а ситуації з повсякдення, а отже, дає можливість отримати навички читання і розуміння застосовувати щодня, читаючи рекламу, розглядаючи журнали чи постери.

Dreamreader дає можливість прочитати та прослухати текст. Тематика матеріалів дуже різноманітна та є можливість вибрати рівень, який підійде учням різних класів для розуміння та доступного сприйняття.

Into the Book є досить цікавим ресурсом оскільки фокусується на стратегіях читання, які використовують вчителі на уроках та пропонує безліч вправ до кожної стратегії. Надає практику у використанні попередніх знань, встановлення зв'язків, опитування, візуалізації, висновків, узагальнення, оцінки та синтезу.

Harry Potter Reading Club – це такий своєрідний клуб читання для учнів, які захоплюються Гарі Потером, метою якого є розвиток креативного та критичного мислення.

ReadWorks має велику кількість статей на різні теми відповідно до інтересів учнів.

E-News щотижневі новинні повідомлення для учнів різних рівнів. Кожен випуск доповнений аудіофайлами та списками ключових слів для кожної статті та значенням в контексті.

Ereadingworksheets включає набір оповідань та завдань для початківців, що спрямовані на практику різних підходів до читання та дають змогу тренувати навички розуміння. Тут є можливість обрати розділ із текстами, що націлені на конкретну навичку читання.

Short Stories орієнтований на шанувальників художньої літератури, оскільки всі статті представлені у 8 популярних жанрах: дитяча література, детектив, фантастика, жахи, гумор, документальна проза, роман, наукова фантастика. На зазначеному сайті можна обрати розповідь відповідно до довжини твору та віку учнів.

Ресурс *Graded Reading Comprehension* може допомогти учням застосовувати граматичні конструкції на практиці, а також у формі запитань та відповідей зрозуміти прочитане та відразу перевіри себе.

Електронні книги в наш час є досить популярними, оскільки багато людей надають перевагу електронним книгам на відміну від традиційних книг. Такі додатки як Google Play Books, Kindle, KoboNook, ComiXology, Ibooks пропонують величезну кількість книг різних жанрів та рівнів, які допоможуть учню розвинути навички читання у процесі самостійної роботи.

Однак, щоб ефективно організувати урок домашнього читання варто слідувати наступним методичним рекомендаціям:

1. Підбір творів відповідно до інтересів та вікових особливостей учнів, у такому випадку учні будь зацікавлені у прочитанні твору.

2. Використання передтекстових вправ створюють передумови прогнозування учнями подій у процесі читання твору англійською мовою, заохочують учнів та дають їм “поштовх”.

3. Домашнє читання має бути обов’язковим та регулярним.

4. У процесі відбору текстів для читання вчителю насамперед потрібно враховувати принцип автентичності, їх пізнавальну цінність, принцип доступності, системності та логіки викладу думок, зв’язок з уже вивченим лексичним та граматичним матеріалом.

5. Важливо вивчати тексти з точки зору мовних особливостей, зображення подій тощо, але повідомлення, інформація, яку автор подає читачеві є не менш важливими і треба надати студентам можливість відреагувати на повідомлення – розкрити свої думки, почуття і ставлення до написаного.

6. Підбір цікавих та захоплюючих завдань, які мають на меті стимулювати роботу учнів.

7. Організація дискусій та обговорень після прочитання твору, що посилює розуміння літературного твору не лише за рахунок питань, які задає вчитель, а й у процесі взаємодії з іншими учнями. У цьому випадку вчитель відіграє роль організатора та має підтримувати дискусію, забезпечувати взаємодію та залучати усіх учнів до обговорення.

Самостійна робота є невід’ємним елементом процесу навчання, а також провідним засобом на уроках позакласного читання. Організація самостійної роботи учнів активізує різні форми сприйняття і засвоєння навчального матеріалу. Оптимальне використання усіх її форм допоможе успішно вирішити ті завдання, які ставляться перед закладами загальної середньої освіти, а також виховати творчу особистість.

Таким чином, домашнє читання, за умови правильної постановки завдань, оптимальної організації навчальної діяльності, наявності відповідного методичного забезпечення та застосування інтернет-технологій здатне значно підвищити ефективність навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти та розвинути творче мислення учнів. Питання організації різних форм самостійної

роботи в умовах дистанційного навчання є досить актуальним. Відтак, у наших подальших дослідженнях будуть запропоновані ресурси для розвитку навичок аудіювання у процесі самостійної роботи під час дистанційного навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богачик М.С. Формування навичок читання у процесі дистанційного навчання англійської мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*: серія «Філологія». 2020. №10 (78). С. 184-187.
2. Вербицька М.М. Форми організації самостійної роботи учнів на уроках англійської мови. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2014. №12 (241). С. 135-139.
3. Гриняєва Н.М., Зуєва І.В. Читання як засіб формування мовленнєвої компетенції при вивченні дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням». *Science Review*. 2018. №2. С. 27-33.
4. Єременко Т.Є., Трубіцина О.М., Лук'янченко І.О., Юмрукуз А.А. Навчання читання англійською мовою студентів мовних факультетів. Одеса: Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2018. 201 с.
5. Кохан О.М., Михайлова Н.О. Організація самостійної роботи студентів під час навчання іноземної мови. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12538/1/The%20self.pdf>.
6. Скрєбкова М.А. Методика організації роботи з домашнього читання на уроках англійської мови у загальноосвітній школі. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ*. 2014. Вип. 2. С. 205-214.

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент кафедри практики англійської мови Богачик М.С.

ЗМІСТ

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА ТА ГРАМАТИЧНА СИСТЕМИ МОВИ І МЕТОДИ ЇХ ДОСЛІДЖЕНЬ	4
Бойко В.....	4
Галич Н.М., Христич Н.С.....	11
Д'яченко Д.	14
Кушнір Н.М.	20
Поліщук Д.	28
Савченко А., Христич Н.С.	33
Sergeichuk N., Mykhalchuk N.	37
Sych I., Mykhalchuk N.	47
Слободянюк І.Ю.....	53
Усова Я.О.....	59
МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В АСПЕКТІ СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	65
Паску М.М.	65
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА.....	72
Єфіменко А.В.....	72
Іордан Д.С.	78
Ромашок Н.О.....	85
НОВІТНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	94
Vyshnevskа I.....	94
Vlasiuk D., Mykhalchuk N.	98
Gedz V., Mykhalchuk N.	101
Danylchuk T.....	106
Демчук А.С.	114
Долгова О.І.....	117
Дубова В.В.	126
Zaporozhets T., Ivashkevych E.....	128
Korolchuk I., Mykhalchuk N.	139
Kushnir L., Mykhalchuk N.	145
Мазурова А.В.....	149
Matviichuk Ye.....	159
Мудрак В.В.	165
Олійник Н.О.....	173
Plakhotnik N., Mykhalchuk N.....	180
Подлесна О.С.....	184

Sachuck I., Ivashkevych E.	194
Samsoniuk Ya., Ivashkevych E.....	206
ЗМІСТ	217

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Відповідальний за підготовку збірника до видання **Воробйова І.А.**

Комп'ютерна верстка **Воробйова І.А.**